

"PINK FLOYD" FENOMENI: MUSIQANING IJTIMOYIY TAFAKKUR VA INSONPARVARLIKKA TA'SIRI

Zayniddinov Umarjon

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti talabasi

Ilmiy rahbar: Usmonova Feruzaxon

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20552557>

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada XX asr jahon musiqiy madaniyatining eng yirik vakillaridan biri bo'lmish "Pink Floyd" guruhining ijtimoiy-falsafiy qarashlari va ularning jamiyat tafakkuriga ko'rsatgan ta'siri tahlil qilinadi. Guruh ijodidagi gumanistik g'oyalar, moddiylikka qarshi ma'naviy kurash, shaxs erkinligi hamda urush va tinchlik muammolari tahlil etilib, ularning bugungi kun yoshlari dunyoqarashini shakllantirishdagi ahamiyati ochib berilgan.

Maqolada san'atning ijtimoiy mas'uliyati masalasi guruhning eng mashhur albomlari misolida tadqiq etiladi.

Kalit so'zlar: *Pink Floyd, ijtimoiy tafakkur, ma'naviyat, insonparvarlik, shaxs erkinligi, gumanizm, musiqiy falsafa, ta'lim tizimi.*

KIRISH

Musiqqa san'ati azaldan insoniyatning nafaqat estetik ehtiyojlarini qondirishga, balki jamiyatning ijtimoiy, siyosiy va falsafiy manzaralarini aks ettirishga xizmat qilib kelgan. XX asrning ikkinchi yarmida vujudga kelgan ko'plab musiqiy jamoalar orasida Britaniyaning "Pink Floyd" guruhi o'zining chuqur falsafiy matnlari, ijtimoiy muammolarga dadil yondashuvi va innovatsion musiqiy tajribalari bilan alohida ajralib turadi. Ushbu guruh shunchaki ko'ngilochar industriya mahsuli bo'lib qolmay, balki dunyo miqyosida global ijtimoiy hodisaga aylana oldi.

Bugungi kunda O'zbekistonda uchinchi Renessans poydevorini barpo etish, yoshlarning intellektual salohiyatini oshirish va ularda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, jahon madaniyatining ilg'or va gumanistik namunalarini o'rganish, ularning inson tafakkuriga ijobiy ta'sirini tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. "Pink Floyd" ijodi insonni shaxs sifatida o'zligini anglashga, gumanistik ideallarni himoya qilishga chorlashi bilan ham ahamiyatlidir.

MODDIYLIK QOLIPIDAN MA'NAVIY KOMILLIK SARI

Guruhning 1973-yilda nashr etilgan "The Dark Side of the Moon" (Oyning qorong'u tomoni) albomi zamonaviy jamiyatning eng chuqur inqirozlari va inson ruhiyatidagi ziddiyatlarni ochib bergan falsafiy asardir. Albom tarkibidagi kompozitsiyalar inson hayotini qiyinchilikka chiquvchi omillar — vaqtning tez o'tishi, ochko'zlik, moddiy boylikka ruju qo'yish va ruhiy begonalashuv masalalariga bag'ishlangan.

Ayniqsa, "Time" (Vaqt) va "Money" (Pul) taronalarida jamiyat a'zolarining umr mazmunini noto'g'ri tushinishi keskin tanqid ostiga olinadi. Insonning faqatgina moddiy boylik to'plash ortidan quvib, o'zining ma'naviy dunyosini qashshoqlashtirishi, vaqtni bexuda sovurishi falsafiy mushohada qilinadi. Bu g'oyalar Sharq mutafakkirlarining komil inson, vaqt qadri va qanoat haqidagi o'g'itlari bilan uzviy bog'lanib ketadi. Guruh musiqasi tinglovchini kundalik moddiy tashvishlardan yuqoriroq ko'tarilib, o'zining ichki ma'naviy dunyosiga nazar tashlashga majbur qiladi.

SHAXS ERKINLIGI VA AN'ANAVIY TA'LIM INQIROZI

"Pink Floyd" ijodining cho'qqilaridan biri hisoblangan "The Wall" (Devor) konseptual albomi shaxs erkinligi va ijtimoiy qo'llar o'rtasidagi to'qnashuvni yoritadi. Albomda jamiyat, noto'g'ri shakllangan ta'lim tizimi va oilaviy tazyiqlar inson atrofida qanday qilib bosqichma-bosqich "ruhiy devor" barpo etishi ramziy talqin qilinadi.

Guruhning eng mashhur "Another Brick in the Wall" (Devordagi yana bir g'isht) asarida yosh avlodning individual xususiyatlarini inkor etuvchi, ularni faqat bir xil qolipga soluvchi avtoritar ta'lim uslubiga qarshi sog'lom e'tiroz bildirilgan. Zamonaviy O'zbekiston ta'lim tizimida ham aynan yodlashga asoslangan eski tizimdan voz kechib, talabalarda mustaqil va tanqidiy fikrlashni, kreativlikni rivojlantirishga qaratilgan islohotlar olib borilmoqda. "Pink Floyd"ning ushbu chaqirig'i har bir shaxsning o'ziga xosligini hurmat qilish va ijodiy erkinlikni bo'g'maslik g'oyasi bilan hamohangdir.

GUMANIZM VA URUSHGA QARSHI MANIFEST

Urush kulfatlari va uning insoniyat taqdiriga ko'rsatadigan vayronkor ta'siri guruh ijodida, xususan, ijodkor Rojer Uoters matnlarida markaziy o'rinni egallaydi. Guruh a'zolarining Ikkinchi jahon urushi asoratlarini o'z ko'zlari bilan ko'rishi va shaxsiy yo'qotishlari ularning musiqasiga chuqur gumanistik ruh bag'ishlagan.

Ularning urushga qarshi qaratilgan asarlari inson hayotining oliy qadriyat ekanligini, har qanday siyosiy yoki iqtisodiy manfaatlardan ustun turishini uqtiradi. Bugungi tahlikali dunyoda, turli mintaqalarda geosiyosiy ziddiyatlar avj olgan bir paytda, "Pink Floyd" ijodi insoniyatni hamjihatlikka, tinchlikni asrashga va bir-birini tushunishga chorlovchi global madhiya bo'lib xizmat qiladi. Bu esa mamlakatimiz olib borayotgan tinchliksevar va bag'rikenglik tashqi siyosat tamoyillariga to'liq mos keladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, "Pink Floyd" guruhi musiqasi shunchaki tovushlar estetikasi emas, balki jamiyat taraqqiyotiga, inson ruhiyatining yuksalishiga xizmat qiluvchi jiddiy ijtimoiy-falsafiy vositadir. Guruh o'z asarlari orqali insoniyatni hushyorlikka, moddiy qullikdan ozod bo'lishga, mustaqil fikrlashga va eng muhimi, o'zaro mehr-oqibatli bo'lishga chaqiradi.

Jahon san'atining bunday yuksak namunalarini milliy zaminimizda o'rganish, yosh tadqiqotchilar va talabalarining dunyoqarashini kengaytirishga, ularda estetik did va insonparvarlik tuyg'ularini yuksaltirishga xizmat qiladi. "Pink Floyd"ning ijtimoiy ta'siri vaqt sinovlaridan o'tib, bugungi kun uchun ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan haqiqiy san'at namunasi ekanligini isbotlamoqda.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Blake, M. (2008). *Comfortably Numb: The Inside Story of Pink Floyd*. Da Capo Press.
2. Schaffner, N. (2005). *Saucerful of Secrets: The Pink Floyd Odyssey*. Helter Skelter Publishing.
3. Harris, J. (2006). *The Dark Side of the Moon: The Making of the Pink Floyd Masterpiece*. Harper Perennial.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori.